

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ט"ז חשון תשפ"ד | דף היומי בבלי: קידושין ע"ט.
דף היומי בהלכה: קע"ד א' - ג' .
מוסר: אהבת חסד - פרק כ"א עד 'גם אם הוא ממציא'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הזכירה "השישית שיזכור אם יש בו" עד "החמש ועשרים"

לא עבר זמן מה מאותה שיחה בקודש פנימה,
ועם ישראל כולו התבשר כי בחסדי שמים
ובשרשרת של ניסים גלויים הצליחו לשחרר את
החטופים בחיים בפעולה מוצלחת, ויהי לפלא...

כיצד השפיעו רבותינו גדולי וצדיקי הדור על שחרור החטופים ב'מבצע אנטבה'?

ולעשות הכול כדי לשחרר את החטופים, אכן שחרור מחבלים אינו דבר פשוט, הוא עשוי לגרום סכנות בעתיד, אך כעת, ברגע זה חיי החטופים ושלומם עומדים לפני כל החשבונות והשיקולים - קודם כל צריך להציל אותם בחיים, ולגבי העתיד צריך להסתמך על הקב"ה."

במאמר המוסגר, יש לציין כי רבינו כידוע התרחק תמיד מכל עניינים הקשורים למדינה ומפלגות וכדו', ולא התערב כלל בהם, אך כאן שהיה זה עניין של פיקוח נפש חרג רבינו ממנהגו וסבר שיש לנקוט בפעולות ממשיות.

בפקודת רבינו ניסח אז בנו, כ"ק אדמו"ר רבי אלתר אלעזר מנחם זצוק"ל, מכתב 'קול קורא' לשחרר אסירים להצלת חיי החטופים. ראשון החותמים על המכתב היה כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע עצמו.

לאחר מכן יצאנו עם הרה"צ רבי זלמן, בשליחות רבינו לבתי גדולי ישראל שבאותו הדור להחתים אותם על המכתב. הכתובת הראשונה הייתה ביתו של הגה"צ רבי יעקב ישראל קניבסקי זצוק"ל, הסטייפלער.

הסטייפלער עבר על המכתב ונענה: "הרי בין כה וכה אין ראשי המדינה ושואלים לדעתנו, אבל אנחנו צריכים לעשות מצידנו את המוטל עלינו ולפעול לכך, ולכן צריך לחתום", ואכן צירף את חתימתו על המכתב.

הרב שמעון טיקוצקי

מספר הרה"ח רבי שמחה מנחם קרקובסקי שליט"א, נאמן ביתם ואיש אמונם של כ"ק רבותינו הקדושים לבית לעלוב:

היה זה בכ"ט סיון שנת תשל"ו, אותו יום רעדו לבבות העם היהודי לשמע הידיעה המחרדה כי מטוס שעליו נוסעים יהודים רבים, שעשה את דרכו מארץ ישראל לצרפת, נחטף בידי מחבלים והונחת עם נוסעיו בעיר אנטבה שבמדינת אוגנדה שבאפריקה.

מיד עם היוודע החטיפה פורסמה דרישת המחבלים לשחרר קבוצה גדולה של אסירים ערבים הכלואים בארץ ישראל ובעוד כמה מדינות, בהציבם 'אולטימטום' כי אם לא יתחילו בשחרורם בתוך ימים ספורים יתחילו להוציא להורג בזה אחר זה רח"ל את מאה וחמש החטופים היהודים.

העולם היהודי כולו עקב במתח ובחרדה אחר החטופים הנתונים בידי מרצחים והתפלל לשחרורם המהיר. דעת קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' הייתה מלכתחילה שיש להיענות לדרישותיהם ולעשות הכול כדי לשחרר את החטופים, שכן סכנת נפשות ודאית קודמת לכל חישוב ושיקול עתידי.

כעבור כמה ימים קרא רבינו ה'ברכת משה' מלעלוב זי"ע לקודש פנימה להרה"צ רבי זלמן בריזל ולהבחל"ח לי, ואמר באוזנינו את זצ"ל הדברים הבאים:

"סבור אני שלפי 'דעת תורה' צריך להיענות לדרישת החוטפים

בעיר לונינעץ לפני השואה, בנשיאות הרה"ק רבי אברהם אלימלך זי"ע, ה'אבי עזרי' כיהן כראש ישיבה ורבי זלמן כמנהל רוחני).

בהגיענו אל ביתו פגשנו את ה'אבי עזרי' בא לקראתנו והוא בראותו את רבי זלמן פנה אליו מיד ואמר לו שאותו ראש ישיבה המתנגד לעניין, כבר היה אצלו בעצמו, ודיבר עמו למשך את חתימתו מהמכתב, ואמר ה'אבי עזרי' שהוא חוזר בו מחתימתו.

בשמענו את הדברים הבנו שנסתם הגולל סופית על יוזמה זו. לא נותר לנו כי אם לשוב אל רבינו ולהודיעו על כך. הרגשה קשה אחזה בנו באותה שעה, מפח נפש נורא. לא ידעתי באלו מילים אוכל לבוא אל רבינו ולבשר לו שכל המאמץ והתכנית ירדה לטמיון.

אך הנה, להפתעתי הרבה, כאשר נכנסתי לקודש פנימה וסיפרתי על כך לרבינו נפעמתי לראות את תגובתו שהייתה בשלוות נפש ויישוב הדעת מופלא. אף שמץ של צער ועוגמת נפש לא נראו על פניו. "אונז האט מען געלערנט" נענה רבינו, "אז א איד דארף טוהן נישט אויפטוהן, אונז האב'ן געטוהן יעצט וועט דער אויבערשטער אויפטוה'ן - אותנו לימדו שיהודי צריך לעשות ולהשתדל, לא להוציא לפועל, זה כבר חלקו של השי"ת. ובכן, אנחנו השתדלנו ועשינו את שלנו, מעתה בוודאי יעזור השי"ת ויעשה את שלו".

לא עבר זמן מה מאותה שיחה בקודש פנימה, ועם ישראל כולו התבשר כי בחסדי שמים ובשרשרת של ניסים גלויים הצליחו לשחרר את החטופים בחיים בפעולה מוצלחת, ויהי לפלא.

"ידוע מאמר צדיקים" מוסיף הרה"ח ר' שמחה שליט"א, "אשר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע היה חוזר עליו תמיד, בשם הרה"ח ר' יוסף טורנער ז"ל, על הפסוק 'מגדיל ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו'. "משיחו לשון שיחה, והיינו שעל ידי שמספרים ומשוחחים על 'ישועות מלכו', מאן מלכי רבנן, היינו על כוחם ופעלם של צדיקים להושיע את ישראל, מעוררים בזה חסדים וטובות וישועות.

"ובכן בימים אלו, כאשר עם ישראל מתפלל ומייחל לשחרור החטופים, יהי רצון שעל ידי פרסום סיפור זה יתעוררו רחמים וחסדים ונזכה בעגלא ובזמן קריב לשחרור והשבת כל החטופים בעז"ה בריאים ושלמים".

(אהל מועד - לך לך תשפ"ד)

מביתו פנינו לבית ראש ישיבת פוניבז' הגאון רבי אלעזר מנחם שך זצ"ל, בעל ה'אבי עזרי', ואף הוא צירף את חתימתו על המכתב לאחר שהתקבצו בידינו חתימותיהם של כמה מגדולי האדמו"רים צדיקי הדור וגדולי התורה ביקשנו להוסיף את חתימות הרבנים הראשיים לארץ ישראל, למען יקבל המכתב תוקף בפני ראשי המדינה.

פנינו אל אחד העסקנים שהיה מקורב אל הרבנים הראשיים כדי להחתימם. בשמעו את בקשתנו נענה ואמר שהוא תלמידו של אחד מראשי הישיבות, "הוא הרב שלי, אם הוא יסכים לכך אוכל לסייע לכם בעניין" אמר.

יחד עם עסקן זה נסענו לביתו של אותו ראש ישיבה, הוא קיבל אותנו ועבר על המכתב ונענה כך: "נכון שלפי דעת תורה צריך לשחרר את האסירים, אבל אני לא חושב שתפקידנו הוא להתערב בזה".

במקום זאת אמר אותו ראש ישיבה שבדעתו לעשות זאת בדרך אחרת, ללכת לביתו של ח"כ הר"ר שלמה לורנץ ז"ל, שבביתו היה אז טלפון שניתן להתקשר עמו לאמריקה, ולהתקשר להפעיל סנאטורים מארה"ב שיפעילו השפעתם על ישראל לשחרר אסירים להצלת החטופים.

לאחר מכן נענה אותו ראש ישיבה, בראותו את המכתב עליו התנוססו חתימותיהם של גדולי ישראל "סאיז צו טייערע חתימות - אלו חתימות יקרות וחשובות מדי מכדי שיהיו בידיהם של אנשים מן השורה" ונטל את המכתב והשאירו אצלו.

חזרנו אל רבינו ה'ברכת משה' עם מפח נפש גדול מכך שהעניין לא יצא אל הפועל. רבינו בשמעו זאת אמר לנו שנלך שוב אל הסטייפלער זצ"ל ונשאל לדעתו בעניין.

הסטייפלער בשמעו על תגובתו של אותו ראש ישיבה נענה מיד: "ער איז א דעת יחיד - הוא 'דעת יחיד' בעמדתו שאין לנו להתערב כלל בעניין זה", הסטייפלער הוסיף כי היות ושמיעתו אינה טובה (כידוע בערוב ימיו סבל מכך) על כן "תעלו לרבי לייזר", היינו שנלך אל בעל ה'אבי עזרי' לשאול בעניין.

שוב יצאנו, רבי זלמן ולהבחל"ח אנכי, אל ביתו של ה'אבי עזרי' בגבעת ישיבת פוניבז' (אגב, בין ה'אבי עזרי' להרה"צ רבי זלמן בריזל היו קשרי ידידות מהתקופה בה כיהנו יחד בישיבת קארלין

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

שמרחוק נשמעו קולות ירי של צרורות צפופים, והנה רכבו של אבי נוסע בדהרה בין הקליעים השורקים, ונעצר בחריקת בלמים...

בימי האינתיפאדה השנייה כשצרורות ירי נשמעו בכל רחבי השומרון,
דהר רבי אברהם שווארץ עם רכבו בין הכדורים השורקים, כדי למול תינוק נוסף

יעקב א. לוסטיגמן

מחבלים צמאי דם, ואכן זכה לליווי של אליהו מלאך הברית,
ולשמירה עליונה בכל הדרכים המסוכנות שעשה כדי למול את
ילדי ישראל".

בהזדמנות אחרת, נזכר ר' מיילך, היה זה בסעודת מלווה
דמלכה שנערכה בקביעות מדי מוצ"ש בבית מדרשו של מורו
ורבו ש"ב כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצ"ל. רבי אברהם נוהג
היה להשתתף בקביעות בסעודות המלווה דמלכה, ולמרות גילו
המתקדם היה עומד לצד הרבי בהכנעה גדולה, ואף היה מחלק
את ה'שירים' לקהל החסידים.

משתתפי הסעודה הקבועים ידעו שמעת לעת נעדר ממנה רבי
אברהם, וזאת משום שעליו לבקר בזמן זה בביתה של יולדת כדי
לראות את התינוק לילה לפני הברית, כדרכו בקודש.

באחת הפעמים, הבחין הרבי זצ"ל בהיעדרו של רבי אברהם,
ושאל לשלומו. השיבו לו שרבי אברהם נסע לבית יולדת, ועל כן
נפקד מקומו בשוחה"ט. כעבור זמן קצר שב הרבי ושאל לשלומו
פעם נוספת. הנוכחים התפלאו והשיבו שוב שרבי אברהם נסע
בגלל ברית שצפויה להיות למחר, אך דעתו של הרבי לא נחה
וביקש שייצרו עמו קשר טלפוני ויבדקו אם אכן הכל כשורה
עמו.

הדבר היה לפלא גדול, שכן כמו כולם גם הרבי ידע היטב שרבי
אברהם נעדר לעיתים מה'טיש' בגלל עבודתו כמוהל, ומעולם לא
עשה הרבי כזאת, לשאול עליו שוב ושוב ולבקש שייצרו עמו קשר
טלפוני.

ואכן התברר כי באותה שעה נקלע רבי אברהם לסכנה,
כשפורעים ערביים ארבו לכלי רכב של יהודי שיחלוף על פניהם,
וכשעבר שם רבי אברהם עם רכבו, הם יידו לעברו אבנים כבדות
משקל עד שניזוקה המכונית קשות, ואך בנסי נסים יצא רבי
אברהם ללא כל פגע בגופו.

מספר הרה"ח רבי אלימלך שווארץ שליט"א בנו של המוהל
האגדי הרה"ח רבי אברהם שווארץ זצ"ל, אשר זכה למול אלפי
רבבות תינוקות בישראל במשך עשרות שנים, במסירות נפש
ובהשקעה מרובה, ולא הסכים לקבל שכר תמורת הטרחה והזמן
שהשקיע, כי רצונו היה שתהא המצווה כולה לשם שמים.

"היה זה בתחילת ימי האינתיפאדה השנייה", מספר בנו ר'
אלימלך, כאשר בני דודנו כבר היו חמושים בנשק, ובכל מקום
בו היה כפר ערבי היתה סכנה גדולה לחלוף על ידו. הם היו יורים
לעבר כל כלי רכב ישראלי שרק נראה על יד הכפרים שלהם.

"אבי מורי זצ"ל הוזמן אז למול תינוק באחד מיישובי השומרון,
יישוב קטן ומבודד המוקף כולו בכפרים של בני ישמעאל, ואפילו
תושבי היישוב חששו אז לצאת מפתחו, פן יבולע להם חלילה.
אבא הודיע שהוא אכן יבוא וייתייצב במועד שנקבע לקיום הברית,
אך אבי הבן ויתר תושבי היישוב פקפקו בכך שיוכל למלא את
הבטחתו וסברו שבוודאי כשישמע את צרור היריות הראשון
שיירה לעברו בעודו עושה את דרכו אל היישוב, ימהר לסוב על
עקבותיו ולהימלט מהמקום.

"והנה התקרבה השעה היעודה, אבי הבן יוצא בדאגה רבה
וצופה אל פני הכביש המוביל אל היישוב, כשהוא מלא אכזבה
ובטוח שאכן חל שינוי בדעתו של אבי, והוא נמנע מלהגיע.

"כמה גדולה היתה ההפתעה שלו ושל יתר התושבים,
כשמרחוק נשמעו קולות ירי של צרורות צפופים, והנה רכבו של
אבי נוסע בדהרה בין הקליעים השורקים, ונעצר בחריקת בלמים
על יד בית היולדת..."

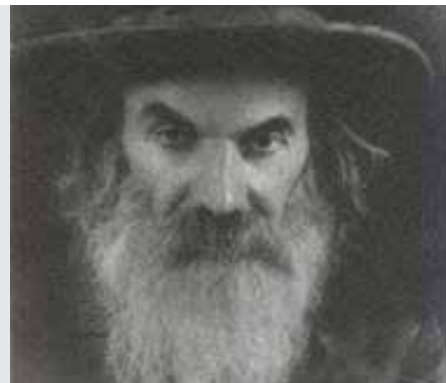
"כך היתה דרכו של אבי: כשלנגד עיניו עמדה המטרה להגיע
ולמול תינוק יהודי נוסף, שום דבר לא עצר בעדו, לא המרחק,
לא מזג האוויר וגם לא צרורות ירי היוצאים מקני רוביהם של

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

שאל ר' יוסף את רבנו הכיכד לא יפחד ללכת יחידי, לבדו, דרך שער שכם, בין הערביים. היה זה בתקופת הפוגרומים, שהערבים היו פוגעים בכל יהודי שנקרה בדרכם. הכיכד לא ירתת?...

על הנהגותיו של רבינו הקדוש רבי שלמה מזוועהיל זיע"א, עם הערבים בני ישמעאל שונאי ישראל

היתה מאיימת וחש מפגיעתו הרעה, נכנע לו לאימיו ושילם מראש.

בדרך חזרה סוכם שהנהג יעבור דרך העיר שכם ויעצור ליד קברו של יוסף הצדיק, אולם לאחר שהנהג שלשל כבר לכיסו את הכסף החל להתכחש לכל הבטחותיו, והכריז בקול שלא יעצור בשום פנים ליד קברו של יוסף הצדיק. אמר רבנו, אם כן, לא לשלם לו את הכסף.

סיפרתי לרבנו שכבר שילמתי את הכסף לנהג, מאחר שחששתי מאימיו.

שמע רבנו וקרא: אני איני מפחד מגוי...

עתה התחילה להתבהר לפני כוונת דברי רבנו עם יציאתנו, שמי ששובר את הגוי שבו אינו מפחד מגויים..

ואכן כל התנהגות רבנו הייתה ללא נימה של פחד במשך כל הנסיעה בין הערבים. הנהג עצמו חזר לאחר שעה קצרה והכריז שיעמוד בהבטחתו ויעצור בשכם. ואכן הוא עמד בהבטחתו.

בראש השנה אחד בימי הפרעות, עמדו מתקבצים מספר אנשים ליד הכותל המערבי. מבקשים להתפלל, אך חסר להם אחד להשלים למנין, היו רק תשעה במספר. בגלל המצב המתוח ששרר באותה עת לא נראה יהודי באופק, יראים לעבור בשטחי הערבים.

אותו ציבור שהתאסף ליד הכותל הגיע בהסעה מהעיר לפני החג, כדי להימנע מללכת רגלי דרך שווקי הערבים.

עמדו מצפים לעשירי להשלים המניין. והנה ראו את רבנו מגיע ובא, יורד אל הכותל עם נכדו, רבי מרדכי'לה זי"ע, הגיעו זה עתה מהעיר. שאלוהו, איך עבר בין הערבים? והשיב: לא הרגשנו בשום דבר...

(מתוך 'פרקי אמונה וביטחון' - מרכז מוסדות זוועהיל)

הרה"ק רבי שלמק'ה מזוועהיל זיע"א, היה נוהג ללכת לכותל המערבי מדי יום ביומו, לעיתים פעמים ביום, בימי חול ובימי שבתות, בימים טובים ובימים נוראים. לא החסיר ממנהגו זה, גם בעתות של סכנה, בימי הפרעות והפוגרומים, כאשר היתה סכנת נפשות מוחשית לעבור בשוקי הערבים בעיר העתיקה, לא חת ולא הרתיע רבנו ממנהגו זה, והיה הולך לבדו, חוצה דרכו בין הערבים, מבלי פחד וללא רתת.

סיפר המקובל רבי יוסף וולטוך שלרבנו היה מתלווה בדרך כלל אדם בלכתו לכותל. יום אחד לא הופיע אותו איש, נתלווה אליו ר' יוסף וולטוך. היה זה ביום השבת. כשהגיעו לשער שכם, אמר רבנו למלוהו, ר' יוסף: אני איני מטלטל בשבת, אמשך דרכי דרך שער שכם, אולם אתה, שיש עמך חפצים עליך ללכת דרך שער יפו (דרך שער שכם לא היה עירוב).

שאל ר' יוסף את רבנו הכיכד לא יפחד ללכת יחידי, לבדו, דרך שער שכם, בין הערביים. היה זה בתקופת הפוגרומים, שהערבים היו פוגעים בכל יהודי שנקרה בדרכם. הכיכד לא ירתת? ענה רבנו: תדע שאין מקום לשני פחדים.. ומי שיש לו מורא שמים אין לו מורא בשר ודם.

שח לנו הרה"ג החסיד רבי אלי' רוט זצ"ל, שפעם התלווה לרבנו בנסיעתו למירון. נהג האוטובוס היה ערבי. עם היציאה מהעיר אמר לו רבנו, לפתע: מי ששובר את הגוי שלו (היצר הרע) אינו צריך לפחד מגויים.

שמע ולא הבין למה מכוונים דברי רבנו ומדוע אמר לו זאת בנסיעה זו.

והנה כשהגיעו למירון ניגש הערבי אליו, לרבי אלי' זצ"ל, ותבע ממנו בתוקף שישלם לו את דמי הנסיעה. המוסכם היה, שהתשלום יעשה רק עם שובם לירושלים, אולם דרישת הנהג

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו
כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

"באותו זמן עמדה שכונת מאה שערים תחת הרעשת פגזים קשה מצדם של הערבים, והמצב היה מסוכן מאד עד כדי פיקוח נפש ממש, היו כאלו שבלבם נבהלו לשמוע את דבריו של רבנו זי"ע"

כיצד הותרה הליכה לשכונה מופגזת, רק כדי לקנות טבק להכנת סיגריה?

להיטיב ולשמח לבם של ישראל.

מעשה נורא הוד שאני הייתי עד לו התרחש באותה תקופה. למרות שהעישון היה אז נוהג מקובל מאד, בפרט לאור המתח העצום כשכולם חששו מה ילד יום, אך עקב המצב המלחמתי נוצר מחסור הן בניירות והן בטבק, כך שלא התאפשר לרבנו זי"ע להמשיך במנהגו הטוב להתחסד עם הבריות. אלא שבין הבאים לבית האכסניא היה גם אחד שלא היו שפוי בדעתו ר"ל, באחד הימים נכנס הלה ודרש בכל תוקף שרבנו זי"ע יכין עבורו באופן מידי סיגריה לעישון, כמובן שניסו להניח את דעתו ולהסביר לו שאין כל אפשרות להעניק לו את מבוקשו, אך כל זה היה ללא הועיל, הוא המשיך לתבוע שרבנו זי"ע יכין עבורו סיגריה, המצב הגיע לידי כך שבחוסר שפיותו התחיל להשתולל באופן קשה, כשכל הנוכחים אובדי עצות מבלי לדעת איך להרגיע את נפשו ולהנצל מפגיעתו.

כשרבנו זי"ע ראה עד היכן הדברים מגיעים, עמד וקרא למשמשו וביקשו שילך במהירות האפשרית לשוק מאה שערים ויקנה עבורו ניירות וטבק, הכל בכדי שיוכל להכין סיגריה לאותו אחד ולהרגיע את רוחו. כל הנוכחים התחלחו לשמוע את דבריו של רבנו זי"ע, מאחר שממש באותו זמן עמדה שכונת מאה שערים תחת הרעשת פגזים קשה מצדם של הערבים, והמצב היה מסוכן מאד עד כדי פיקוח נפש ממש, היו כאלו שבלבם נבהלו לשמוע את דבריו של רבנו זי"ע, ואף תמהו איך מותר להעמיד בסכנת נפשות את המשמש בקודש, אך המשמש שכבר הכיר את שיגו ושיחו של רבנו זי"ע, לא היסס להרגע, בידעו שאם הוא פועל בשליחותו של רבנו מובטחת לו הגנה שלמה ומיד יצא לדרכו, לא עבר זמן רב והוא שב לבית האכסניא ובידיו האוצר היקר - ניירות וטבק להכנת הסיגריה.

עם שובו שאלו בני הבית את המשמש מה היה עמו בעת קיום השליחות, הוא סיפר שבדרכו שרקו סביבו פגזים מעל ראשו, וקליעים שרקו ליד אזניו, אך בבטחונו כי רב שהוא הולך בשליחותו של רבנו לא חשש מכלום, ועשה את דרכו ללא חת, ואכן שב ללא כל פגע, ומיד נתן לרבנו זי"ע את מבוקשו.

אך הפלא הגדול ביותר היה לראות איך מבלי כל סימן של התפעלות מהמאורע המרעיש, התיישב רבנו זי"ע והכין עבור אותו יהודי פגוע נפש את הסיגריה, בכדי להרגיע את נפשו השבורה. כי זו הייתה משאת נפשו להיטיב בכל מאי דאפשר לכל יהודי באשר הוא.

(משחתו של הגה"ח רבי שמעון ברוך רוטשטיין שליט"א להרה"צ רבי יוסף גולדמן שליט"א בנו של כ"ק מרן אדמו"ר האור אברהם מזוועהיל זיע"א, התודה והברכה להר"ר יעקב פריימן הי"ו על עריכת הדברים)

רבות כבר נכתב אודות אותו צדיק נשגב רבינו הרה"ק רבי גדליה משה מזוועהיל זי"ע, אך כמדומה שהסיפור שלפנינו יש בו בכדי ללמד על שגב מעלתו העליונה בקיום מאמרם ז"ל "מה הוא רחום אף אתה רחום", כי רק בכוחה של דבקות שלמה בהשי"ת ניתן להעפיל לפסגות כאלו של הטבה.

היה זה בתקופת מלחמת תש"ח, ירושלים החדשה מופגזת מכיוון מזרח העיר, תושבי השכונות הסמוכות נאלצו לפנות את ביתם ולמצוא מחסה במערב העיר, רבנו זי"ע ובני משפחתו שמקום מגוריהם היה בשכונת בית ישראל התארחו במשך התקופה בבית משפחת רוטשטיין שבשכונת גאולה - אשר עוד בחיי רבנו הרה"ק רבי שלמה זי"ע עמדו לימינו בכל מאודם ונפשם, ולאחר מכן עמדו לימין רבנו זי"ע - יחד עם התארח בביתם גם רבה של ירושלים ה"ה הגאון רבי זליג ראובן בענגיס זצ"ל, שנאלץ גם הוא לעזוב את ביתו שבבתי נייטין.

אם אמנם סיבת שהיית ארזי הלבנון אלו יחד היתה בעקבות המלחמה, אך לבני הבית ולדרי הסביבה היו ימים אלו ימי חג ונחמה פורתא בתוך סערת המלחמה, כשזכו לקבל לקח טוב מפי רבנו זי"ע להתברך מברכותיו ולחסות בצילו, ויחד עם זאת לחזות בנעימות שיחותיו עם רבה של ירושלים.

מן הענין לספר שבהגיע יום כ"ו באייר - יום ההילולא של רבנו הרה"ק רבי שלמה זי"ע - ערך רבנו זי"ע את שולחנו הטהור לכבוד ההילולא של אביו הק' בבית האכסניא, כשלהרגל המצב הקשה הסעודה הסתכמה בפרוסות לחם עם מעט דג מלוח, רבה של ירושלים הרב בענגיס זצ"ל - שהיה כידוע מתלמידי ישיבת וואלוז'ין - השתתף גם הוא בעריכת השולחן הטהור, הוא אמר אז שזה לו לראשונה בחייו שמשותף בעריכת שולחן של צדיק ההולך בדרך החסידות.

דרכו של רבנו זי"ע היתה לעשן מזמן לזמן סיגריה, כמנהג הימים ההם היו מכינים את הסיגריה מניירות וטבק, בכל עת בה היה מכין רבנו זי"ע לעצמו סיגריה בכדי לעשנה, נהג להכין בעצמו סיגריה גם לכל אלו ששהו בסביבתו, כשבידיו הק' היה ממלא בעצמו את הטבק בנייר ומכין אותה לשימוש, היה זה מחזה מעורר כל לב למדת החסד וההטבה, לראות את רבנו זי"ע ברום השגותיו וגדולתו עומד ומשרת בתמימות לב כל אחד ואחד שביקש לעשן סיגריה, אירע פעם שרבנו זי"ע ראה שאחד הנוכחים נשאר ללא סיגריה, וכבר לא נשארו בידו ניירות וטבק להכנת סיגריה נוספת, ללא שהיה נוספת נטל את הסיגריה שהכין לעצמו, חצה אותה לשניים ונתנה לו. הכל בכדי

היתה זו בכיית אמו של הבן היחיד, כשהיא קוראת ומתחננת שידליקו נר נשמה עשירי גם בשביל בנה...

כך התייחסו אבותינו בדורות הקודמים לטרגדיות שאירוע כשיהודים נרצחו על קידוש ה'

בדעתם ולהחליט האם הם מוכנים להשתמד רח"ל, ובאם יסרבו - יצאו להריגה.

ביום החמישי ערכו כל יהודי העיירה עצרת בבית הכנסת, והתפללו שהיהודים העצורים יעמדו בנסיון והיו מוכנים ליהרג על קידוש ה', ובלבד שלא ימירו דתם. הם גם הדליקו תשעה נרות נשמה כנגד תשעה מתוך עשרת העצורים, שכלפיהם בטוחים היו שיעמדו בנסיון, אך האיש העשירי היה בן יחיד לאביו ולאמו, ואביו היה איש פשוט ובעל עגלה במקצועו, ולכן שיערו בנפשם שהוא לא יוכל לעמוד בנסיון ולא ימסור את נפשו על קידוש ה'.

והנה, לפתע פתאום שמעו קול בכי עז מעזרת הנשים, והיתה זו בכיית אמו של הבן היחיד, כשהיא קוראת ומתחננת שידליקו נר נשמה עשירי גם בשביל בנה, והיא אף מתפללת שבנה יחידה ימסור את נפשו על קידוש ה' וח"ו לא יתפתה להשתמד.

כעבור זמן מסוים הגיע שליח שהביא את גופות היהודים שמסרו נפשם על קידוש ה', ובראותם זאת - געה כל העם בבכייה גדולה.

באותו רגע מיהרה אמו של הבן היחיד לרדת מעזרת הנשים ואזרה עוז ואומץ לזהות את ההרוגים, וברגע שראתה שגם ראשה של בנה היחיד נמצא ביניהם - מיד החלה לרקוד בשמחה גדולה. (מתוך "שאל אביך ויגדך" ח"ג עמו' ר"ח)

(אוצר פנינים ועובדות חלק ג')

סיפר מרן פוסק הדור הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א (במאמרו השבועי פרשת ראה תש"פ): "...ושמעתי על הגאון ר' אייזיק שר זצ"ל ראש ישיבת סלבודקה, שכאשר שמע שבנו נהרג על קידוש ה' עם שאר אחינו בית ישראל בחורבן הנורא של יהדות אירופה, הצדיק דין שמים עליו ובירך על הרעה כשם שמברכים על הטובה, ונשא משלו בפני תלמידיו שרבים מהם שתו את כוס התרעלה ואיבדו את יקיריהם במלחמה, ואמר: אם היו מבשרים לי עכשיו שבני מצוי עתה בקומה העליונה של הבית, והבית מלא כל טוב, ולא חסר לו מאומה, אלא שדלת הבית נעולה ואין בידי האפשרות להיכנס פנימה ולחזות בעיני באושרו של בני, מכל מקום הייתי שמח שמחה גדולה ועצומה על חייו המאושרים, ואם כן כך יש לנו להתנהג בשעה זו, שהלא אנחנו מאמינים כי הקדושים הללו שרויים במחיצתו של הקב"ה, בתענוגי עולם האמת, ואם כן אף שרחוקים אנו מהם והדלת סגורה בעדנו, מכל מקום יש לו לשמוח שמחה גדולה ועצומה בשמחתם שזוכים לרב טוב הצפון בעולם הבא".

סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי שליט"א, ששמע פעם מפי רב זקן מרוסיה, שהיה מעשה בעשרה יהודים באחת העיירות אשר נתפסו למטרת שמד, ונתנו להם שהות של חמשה ימים להימלך

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

קידושין דף ע"ט

מה היתה תגובת האדמו"ר כשנפלה הצעת השידוך של משמשו?

אשה נשאתי במדינת הים

חלפו כארבעים שנה, הבחור התחתן, האדמו"ר נפטר ובנו מילא את מקומו. יום אחד הוא נקרא בבהילות אל הקודש פנימה. כאדם שעוסק בהשכנת שלום בית שנים רבות עם הצלחות גדולות, ביקשו האדמו"ר לנסות לטפל בזוג עם עשרה ילדים, שהבית ממש קורס ממריבות פנימיות.

למעלה משלוש שעות ישב ודיבר עם בני הזוג. בזמן מסוים ביקש לעשות הפסקה קצרה. ואז, כשהאשה יצאה לכמה רגעים, שאל את הבעל לשמה של האשה מלפני הנישואין. להפתעתו העצומה גילה שזו היתה המשודכת שהוצעה לו לפני שנים רבות, והצעה זו נפלה. הוא הוסיף, שמזה עשרות בשנים שהוא טיפל במאות זוגות, ולא זכור לו שפגש פעם באשה כה רעה...

(גיליון 'כולנו יודעי שמך' הרב יצחק ברבר שליט"א)

סיפר לי יהודי, שבהיותו בחור היה 'הויז בחור' (מעין משב"ק) אצל אחד האדמו"רים, בלילות היה ישן בחדר צמוד לחדר האדמו"ר, ובאם היה האדמו"ר זקוק לדבר מה, היה מנענע בפעמון שהיה סמוך למיטתו, ואז היה קם וניגש לרבי לשאול את רצונו. ערב אחד הגיע הבחור כהרגלו לבית הרבי, ותיכף כשאמר לרבי "ערב טוב" להודיע על בואו, הביט עליו הרבי, קרא לו ושאל: "למה נפלו פניך?"... השיב הבחור, שהיה אז מבוגר יחסית (כבן 25) כי היתה הצעת שידוך מיוחדת עם יחוס, כסף וכבוד, ועכשיו לפני זמן קצר הודיע לו השדכן שהצעה נפלה, ולכן פניו נפולות הביט בו הרבי עמוק לתוך עיניו, ושאל אותו: "מנין לך שזה לא לטובתך?"... סתם ולא פירש.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו' **'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך**

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

האם צריך לברך 'שהכל' על משקה ששותים לאחר שתיית מיץ ענבים?

ולפיכך כל המשקאות טפלים אליו. ובנוגע למיץ ענבים - אם כי אינו חשוב מצד עצמו כיון, משום שאינו משכר ומשמח, ברכתו כברכת היין, 'בורא פרי הגפן', ולכן, לדעת פוסקים רבים, מיץ ענבים דינו כיון, וברכתו פוטרת את המשקה ששותה לאחריו; אולם, יש שסובר שהדבר ספק. וראה להלן פרטים נוספים בדיון זה.

[שו"ע קעד, ב, משנ"ב ב, וביה"ל ד"ה יין; בו"מ דרשו, 3-4, וראה שם, 6 ור 8]

המברך על היין 'בורא פרי הגפן', פוטר בכך מברכה כל משקה שישתה לאחריו, מלברך עליו ברכה ראשונה; ואף אם המשקה חשוב מאד, ואף אם לא התכוון בפירושו לפוטרו. וראה במקורות לענין ברכה אחרונה.

וטעם דין זה, משום שהיין הוא החשוב שבכל המשקים, אם מצד עצמו, ואם מחמת ברכתו המיוחדת רק לו - 'בורא פרי הגפן',

איזו כמות של יין צריך לשתות כדי לפטור את המשקה שלאחריו?

ונחלקו הפוסקים, אם במקרה כזה שיש ספק אם ברכת היין פוטרת, מועילה כוונה מפורשת שברכת היין לא תחול על המשקה. ויש שהורה, כי במיץ ענבים, אם שתה פחות כמלוא לוגמיו, אין ברכתו פוטרת את המשקה, ושלא כדעה הנ"ל שמיץ ענבים דינו כיון.

[ביה"ל קעד, ב, ד"ה יין; בו"מ דרשו, 3, 10 ור 11]

הדין האמור לעיל, שברכת היין פוטרת את המשקה ששותה לאחריו מברכה ראשונה, אינו אלא כששותה לפחות 'כמלוא לוגמיו' מהיין. מלוא לוגמיו, פירושו, מלוא לְחֵי אחת מנופחת. אך יש אומרים, שְׁדֵי בטעימה כלשהי מהיין, ולכן, אם לא שתה כמלוא לוגמיו מהיין, יבקש מאַחַר להוציאו בברכת 'שהכל', או ברך בעצמו 'שהכל' על מאכל כלשהו, לפני שתיית המשקה.

האם צריך לברך 'שהכל' על השתיה ב'קידושא רבה'?

ובשתיה בדרך של 'קביעות', פוטר היין גם משקה שלא היה לפניו ולא היה בדעתו לשתותו, ובלבד שהביאוהו לפניו כשעדיין לא סיים את שתיית היין, או שבטרם סיים שתיית היין כבר היה בדעתו לשתות משקה זה. ולכתחילה, ראוי שבכל מקרה יהיה המשקה מונח לפניו בשעת הברכה על היין.

[משנ"ב קעד, ג, ושעה"צ ה; בו"מ דרשו, 5]

בהמשך לאמור: בשתיה אקראית של יין, היין פוטר רק משקה המונח לפני השותה בשעת הברכה. ויש אומרים, שמשקה אשר בשעת הברכה היה בדעתו לשתותו, נפטר מברכה גם כשלא היה מונח לפניו. והרגיל לשתות משקה לאחר שתיית היין - כמצוי ב'קידושא רבה' בשבת, שרגילים לשתות משקאות שונים - נחשב הדבר שהיתה דעתו עליו.

* חכמינו ז"ל אמרו שאכילת בשר ודג יחד עשויה לגרום למחלת הצרעת. ולכן האוכל בשר ודג בזה אחר זה, צריך לאכול ולשתות מעט, או לאכול דבר השרוי במשקה, כדי לנקות את פיו.
* מותר לשנים לאכול יחד בשר ודגים על שולחן אחד, ויש שכתב שיש להחמיר ולהניח דבר מה ביניהם לסימן ולהיכר, שלא יבואו לאכול בשר ודגים יחד.
* מי שלגם מכוס משקה ללא ברכה, ונזכר טרם שבלעו, ראוי שיפלטנו; אך מעיקר הדין רשאי לבולעו, כדי שלא יפסד המשקה לחנם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

אדם העמיד ספר תורה לרשות הציבור - האם הספר נותר בבעלותו?

כדי לקיים מצות כתיבת ספר תורה בכך שיש בבעלות ספר תורה, וגם מפאת קדושתו אין מקום אחר להניחו, ולפיכך אין להניח שרצונו לתתו במתנה לציבור.

[משנ"ב קג, צט; בו"מ דרשו, 112 ו-117]

כפי המקובל בימינו, אדם המעמיד חפץ כלשהו לרשות בית הכנסת, דעתו לתתו במתנה לציבור, והחפץ אינו נותר בבעלותו אלא אם כן התנה כך. אולם אם מדובר בספר תורה - דעתו שהספר ישאר בבעלותו, אלא אם כן אמר אחרת; וזאת משום שעיקר מטרת כתיבת ספר תורה הוא כדי שיקראו בו הרבים, או

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il